

Overweging zondag 6 januari 2013 - Epifanie

Gereformeerde Kerk Loosdrecht

Ds. Stefan Dijkhuizen

Jesaja 61: 10- 62: 3 & Lucas 2: 22-40

Overweging:

Geliefden van onze Heer,

op deze eerste zondag van het nieuwe jaar, en aan het einde van de Kerstkring, op zondag Epifanie, 'verschijning', ontmoeten wij twee hele bijzondere mensen: Simeon en Hanna.

Twee mensen die in de tempel van Jeruzalem de ouders van Jezus ontmoeten. En de ouders, overigens niet bij name genoemd, zijn zo verbaasd door wat er allemaal over hun kleine kindje verteld wordt, dat ze zelf niets kunnen zeggen.

Jozef en Maria zijn in de tempel, om, zoals de Joodse wet hun voorschrijft, na 40 dagen hun oudste zoon aan God aan te bieden en om hem vrij te kopen door het brengen van een aantal kleine offers.

We verplaatsen ons dus van de stal in Bethlehem op Kerstmorgen, naar de tempel in Jeruzalem, het hart van Israël. Van de periferie, de marge, naar het centrum, het huis van God.

En in die tempel, waar het vrijwel altijd een drukte van jewelste was, horen we dus van Simeon en Hanna, twee oude mensjes. Zij zijn het die daar op dat volle tempelplein, te midden van al die mensen, Jezus herkennen als redder en bevrijder. Het is een aandoenlijke ontmoeting.

Maar waarom deze twee, en wat weten we eigenlijk van ze? Wat doen Simeon en Hanna hier in het evangelie van Lucas? Twee mensen, waar we verder niet meer van zullen horen, maar die toch zo'n prominente plek hebben gekregen aan het begin van het Lucas-evangelie.

Twee mensen ook, waarbij het misschien niet eens zo heel moeilijk is om ons met hen te identificeren. Of om in hun verhaal, ons eigen verhaal te zien.

Op leeftijd, het grootste deel van het leven achter hen, gelovig, en tegelijk vol verwachting. Waar zie je nog naar uit? Of lukt het alleen nog maar om terug te zien? En wanneer kun je dat nou zeggen; 'Nu laat u, Heer, uw dienaar, in vrede heengaan...'? En wat zie je nog? Wat wil God ons laten zien? Hier, maar ook op straat, en thuis, en op het plein voor de C1000?

Simeon en Hanna staan natuurlijk niet zomaar op juist deze plaats in het verhaal van Lucas, aan het begin van het evangelie.

We hoeven namelijk niet eens zo ons best te doen, om met deze Simeon en Hanna een prachtig drieluik te zien verschijnen, met daarop steeds een bijzonder echtpaar afgebeeld. Lucas heeft dat met grote zorg gedaan. Zoals hij trouwens in zijn hele evangelie verhalen met mannen en vrouwen consequent afwisselt. Tot wel 13x keer toe.

In het middenpaneel van dat drieluik zien we natuurlijk Maria en Jozef, met het kindje Jezus. Dat is het centrum, dat is het stralende midden, de komst van het goede nieuws.

En vooraf, op het eerste paneel, zijn het Zacharias en Elisabeth. Het oude echtpaar dat ondanks hun leeftijd en onvruchtbaarheid toch vader en moeder werd van Johannes, die later de Doper werd genoemd. Mensen die leefden van verwachting. We lezen niet voor niets vaak hun verhaal in de Adventstijd, de tijd voorafgaande aan het Kerstfeest.

Maar op het laatste paneel zien we dus Simeon en Hanna. Zij omsluiten het drieluik en zo ook het geboorteverhaal van Jezus. Zij zijn ook mensen van verwachting, maar meer nog kijken ze in grote dankbaarheid terug op wat er gebeurd is. De redding en bevrijding waar zo velen in die tijd naar verlangden, zij zien dat deze nu aangebroken is.

Ze verwachtten niet alleen, ze leefden er ook naar. Ze komen in de tempel, ze herkennen en zien, en ze prijzen beiden God. Ze vertegenwoordigen samen Israël, Wet en Profeten, het hele Oude Testament.

'Een zekere Simeon' zo staat er. Iemand dus, verder is er niet veel over hem bekend, maar wel dat hij rechtvaardig en vroom is, een wetsgetrouwe Jood. En meer nog: Hij is een man van de Geest. Want tot maar liefst driemaal toe verbindt Lucas de Geest van God aan deze man.

De Geest rust op hem, is 'over hem', zoals ook wel vertaald wordt. En die Geest heeft hem geopenbaard dat hij de Messias zou zien, voordat hij zou sterven. En tot slot, die Geest heeft hem ook naar de tempel gedreven. En daar neemt hij de kleine op de arm, en zingt en zegent.

Van hem zijn die bekende woorden 'Nu laat u, Heer, uw dienaar in vrede gaan'. In zijn lofzang, die wij net met hem meezongen in het lied uit Tussentijds, brengt hij Gode lof toe om het licht dat hij in Jezus ziet. Hij leeft letterlijk de woorden die Jesaja honderden jaren eerder profeteerde. Hij ziet het licht en de redding, hier en nu.

Misschien zingt het lied het nog wel beter dan de Bijbelvertaling, want Simeon wil niet zo zeer nu wel sterven, nee, hij is eerder weer een vrij mens, 'vrijgekocht in vrede', omdat redding is gebracht. Weliswaar een voltooid leven, maar zeker geen zinloos leven.

Simeon verbaast de ouders, ze blijven met stomheid geslagen. Maar hij zegt dan ook scherpe dingen, trouwens alleen tegen Maria. Hij voorspelt als het ware al wat deze Jezus allemaal teweeg zal brengen. In dit kleine kindje ziet hij de toekomst open. En dan niet alleen maar peis en vree, maar vooral ook twist.

'Zo zal de gezindheid van velen aan het licht komen!', zegt hij cryptisch. Simeon doorziet als het ware het programma dat Jezus te wachten staat...

Van Hanna, een profetes, horen we wel wat haar precieze namen en afkomst zijn.

Hanna zegt dan wel niet zoveel als Simeon, maar natuurlijk niets voor niets horen we die bijzondere jaartallen. Na 7 jaar huwelijk was ze immers nu al 84 jaar weduwe. Wat moet zij ongelooflijk oud zijn geweest, zeker voor die tijd! En ze was 'altijd in de tempel, om te vasten en te bidden'.

Al lijkt de wereld gewoon door te draaien, en zeker daar in de tempel; deze vrouw, stokoud, zij is het die de ogen blijkbaar goed open heeft! Deze vrouw, die zo lang in eenzaamheid moet hebben geleefd. Of staan deze 84 jaar, waarin we het getal 7 van de volheid, en het getal 12 van de stammen van Israël horen, voor heel Israël's geschiedenis?

Het zijn dus deze twee bijzondere mensen die het Licht zien, en het letterlijk en figuurlijk in de armen sluiten. Voor beiden geldt, dat hun lange verwachtingen zijn uitgekomen. Ze brengen beiden hulde aan God, en kunnen in vrede verder.

Maar waar raken deze twee nu aan ons? Kan er een sprong worden gemaakt van dat tempelplein in Jeruzalem naar Loosdrecht anno Domini 2013? En wat hebben ze aan ons te zeggen, wij die net als zij van dat pasgeboren kindeke hebben gehoord?

De tijd waarin wij leven lijkt heel anders dan die van Simeon en Hanna. Maar is dat wel zo? Wij hebben dan wel niet heel direct in eigen land met onderdrukkers en geweld te maken, maar in een wereld die een stuk kleiner is geworden, bereiken ons dagelijks via TV en andere media beelden van geweld, terrorisme, en van onrecht van over de hele wereld.

En ook wij staan net zo hard voor vragen die over redding en bevrijding gaan. Het redden van deze aarde, van mensen die gevlucht zijn en in tentenkampen moeten wonen, bij de beesten af. Het bevrijden van nog zoveel mensen die gediscrimineerd of vervolgd worden. In die zin staan Simeon en Hanna heus niet zover van ons af.

En wat is onze verwachting? Niet alleen aan het begin van dit nieuwe jaar, maar als mensen, misschien ook wel op leeftijd, ook net als Hanna, altijd in die kerk geweest, altijd gelovend, zoekend. De 'mooiste' jaren achter je, en wat rest je nog? En hoezeer kun je nog vertrouwen op Gods beloften, waar leef je nog voor?

Maar meer nog dan dat, kunnen Simeon en Hanna voor ons getuigen zijn. Van hoe je ook aan het Kerstverhaal een vervolg kunt geven, of misschien wel moet geven. Zoals een collega van mij ooit in een Kerstnacht benadrukte dat het nu pas is begonnen, en dat het verhaal vooral verder gaat. Scherp gesteld; de kribbe is van hetzelfde hout als straks het kruis.

Hanna en Simeon kunnen voor ons in dat vervolg tot voorbeeld zijn. Van hoe het is om werkelijk vanuit verwachting en hoop te leven. Om open te staan voor wat er gebeurt om je heen, en wat God wil en doet. Om de bereidheid te hebben keuzes te maken in je leven die misschien best wel eens op flinke tegenstand kunnen stuiten. Bij jezelf of bij anderen.

In het maken van een keus voor een nieuwe baan of in de vriendschap. In het waarmaken van goede voornemens. In het blijven zoeken naar Gods

wil met jou, hoe oud of jong je ook bent. In het toch doorgaan in die kerk, ook al valt je dat vaak zo moeilijk.

Het komt er op aan om deze Simeon en Hanna te willen tegenkomen in je eigen leven, of misschien wel bewust op te zoeken. Want waar gaat het nu om in mijn leven? Voor welke keuzes sta ik, en durf ik het aan om ze ook te maken? Durf ik mijn verwachtingen nog te uiten, en 'ja' te zeggen als ik ervoor sta? Waar kijk ik eigenlijk naar uit, en wat betekent dat kindje voor mij?

Veel vragen. Veel gedachten. Het roept nogal wat op. Niet zo vreemd dat Rembrandt juist deze twee zo vaak schilderde. Zijn laatste doek, dat hij nooit afmaakte, beeldt de oude Simeon af. Het is onscherp, weinig kleuren. Maar wist Rembrandt zich in zijn laatste en zonder twijfel moeilijke periode van zijn leven wellicht ook bevrijd, en voelde hij al iets van Gods licht? Alles is tot de essentie teruggebracht: Een oude man, een mens, die eenvoudigweg God dankt om het leven, om het kind in zijn armen.

Door de ogen en vooral de woorden van deze Simeon en Hanna zien wij vandaag wie Jezus is. Iemand om naar uit te zien. Iemand die ons de vraag stelt waar we van leven en wat we verwachten.

Wij staan ook voor de opdracht om Jezus steeds weer opnieuw te herkennen in deze wereld, en zo een vervolg te geven aan dat Kerstverhaal. Het vraagt om openheid en bereidheid, verder zien dan je eigen verlangens en de waan van deze dag. En als je hem dan ontmoet, kan dan ook nog eens de nodige weerstand opleveren, en tegenspraak.

Maar het brengt je wel verder op de weg om de mens te zijn die God voor ogen heeft, en uiteindelijk ook redding voor deze hele wereld. In de ontmoeting met deze Jezus, deze redder en dit licht, worden harten opengebrouwen en oogkleppen verwijderd. Aan ons om dat te blijven vertellen en voor te leven, hoe dan ook.

Als door de Geest gedreven mensen. En da's helemaal niet zweverig, dat is leven op Gods adem, en gaan op een weg van jaloom, van vrede. In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.